

Свакако сматрамо потребним, да се овај поклон контесе Катарине Властелиновић, учињен Његошу, као драгоцен и врло значајан, нарочито истакне тим прије, што се у Његошевој години, колико је нама познато, није нигдје споменуо.

П. Д. Шеровић.

КО ЈЕ ПОРИЈЕКЛОМ ВУК РАСЛАПЧЕВИЋ

Крајем прошлог вијека развила се, оштра расправа о поријеклу Вука Раслапчевића, легендарног јунака, чијом заслугом је углавном извојевана сјајна побједа Црногораца над Турцима 1712 године. О Вукову поријеклу су се преотимали: Цеклињани, Бјелице, Љешњани и Црмничани и сваки је доказивао да је његов. Прво се расправљало кроз штампу: „Глас Црногорца“, „Просвјета“, „Луча“ и др. и на крају је спор изашао пред књаза Николу, немајући довољно чињеница да „одлучи“, ко је био родом Вук, и да би избјегао сукоб спорника, рекао је: „Ја ћу ствар проучити, и рећи ћу чији је Вук“. Ту је распра стала и више се није ни појављивала.

Користећи углавном традицију сачувану у Цеклину и у Бјелицама, а врло малим дијелом и сву расправу о Вуковом поријеклу, држим, да би ово била кратка Вукова биографија.

Вук Раслапчевић је Попивода, рођен у Бјелицама између 1680 и 1685 године. Врло млад је остао без оца, који је у Рудинама погинуо у борби противу Турака. Мајка му је била из Љешанске Нахије од Вукчевића, гдје је као дијете дуже живио. Како су у то вријеме Бјелице населиле већи дио данашњег Цеклина (све цеклинске Жупе, добар дио села око Ск. Језера и Добрску Жупу), то су са Цеклињанима постали први комшије, и Вукова мајка се преудала за Раслапа Јанковића. Природно да и Вук пође са мајком у нови дом. Али, ускоро по женидби, Раслап убије неког Стругара, и буде присиљен да побјегне у Зету. Са собом поведе и младога пасторка Вука. Они су из Зете стално одржавали везу са својим у Цеклину. Вук као млад, а уз то бистар и окретан, научи арнаутски а понешто и турски, пошто су годинама тамо живјели. Приликом припреме Турака 1712 г. да похарају Црну Гору, Вук се Турцима „ставља на распложење“, пошто одлично познаје „стазе и богазе“, и Турци га узму за главног калауза. Уочи турског похода, Вук и Раслап, преко већ успостављене везе, пошаљу у Цеклин, а ови даље на Цетиње владици Данилу обавјештење: отприлике дан похода Турака, правац кретања, њихове снаге, као и то да ће Вук, као главни турски калауз у виду пјесме дати знак за општи напад Црногораца, који ће изненадити Турке и разбити их. Захваљујући Вукову обавјештењу, Црногорци су се

спремили за дочек непријатеља, направили одличан распоред снага и уговорили знак општег јуриша, када им се Вук јави. Уговорени знак општег јуриша на Турке био је, да, кад се појави црвена струка на брду Марнету, коју су могли да виде руководиоци сваког одреда, сви јуришају на непријатеља. Цео план Вука као и Црногораца је успио. Турци су наишли од Крњичке Каменице и слободно наступали кроз Врањско Ждријело, предвођени од Вука. Вук је отприлике могао да зна за могући распоред Црногораца, и бирао је најзгоднији момент, када ће им пјесмом дати знак за напад на Турке. Паметно и срећно је и извео свој херојски подухват Вук, и на његов припјев и у припјеву кратко обавјештење о Турцима, Црногорци изненадно Турке нападну, и за неколико сати најкрвавије борбе, страховито их поразе. Витез Вук успијева да малом пушком убије турског буљумбашу и забита Зотовића, придружује се Црногорцима и доприноси поразу Турака. Врањско Ждријело, мјесто страшног турског пораза доцније се назвало Царев-Лаз, што значи, да је као лазина пала царска (турска) војска. Вукова улога у овој најсјајнијој побједи Црногораца над Турцима врло је значајна у историји црногорскога народа.

Послије побједи на Царев-Лазу, Вук долази међу Цеклињани и наскоро успијева припремити умир очуха Раслапа са Стругарима. Раслап долази, чини се умир, и Вук наставља да живи с њим у заједници. Како Раслап са Вуковом мајком није имао порода, то он посини Вука и наскоро га ожени. Међутим, око 1730 г. Цеклињани се тешко заваде са сусједима Бјелицама, у којим борбама Вук буде на страни Цеклињана, а против крвне браће Бјелица. Вук се чак и истицао у тој борби, и у току десетогодишњег ратовања Цеклињана и Бјелица, посјекао је три Бјелице. Бјелице су коначно истјерани из Ријечке Нахије око 1740 г., а Вук остане у Цеклину, и по смрти очуха Раслапа, наслиједи његову имовину, гдје је и умро око 1755 године. Да Вук није узео учешћа у борби противу Бјелица, он не би ни могао опстати у Цеклину, нити доцније његово потомство се смјело друкчије звати него Јанковић, како се Раслап презивао. Вук је имао два сина, и данас у Цеклину од Вука, на седмом степену живи 4—5 породица, а неколико у Цетињу и у Титограду. Што се тиче Вукова презимена Раслапчевић, сматрам, да је то доцније народна пјесма одредила.

Јанко Лопичић

АРХЕОЛОШКО БОГАТСТВО ДОЛИНЕ ЛИМА

Од појаве првих људи, па све до данас, лимска долина је играла важну улогу у животу људи, како у економском, тако и у политичком погледу. О томе нам свједоче многобројни спомени-